

eller mindre bebidst — maa være venlig stemte over for Interesser, der berøre deres Hjemsted. Hertil kommer endnu, at Hovedstaden er omtrent lige saa uforholdsmæssigt stærkt repræsenteret i Landstinget, af hvis 66 Medlemmer mindst 21 have fast Bopæl her. Dette kunde synes at staa i en uløselig Modstrid med Landstings=Domicilbestemmelsen, men Forklaringen maa særlig søges i, at denne for Ministres Bedkommende ikke ret vel kan bringes i Anvendelse, og at den slet ikke gælder de kongevalgte, af hvilke ikke mindre end 8 have fast Bopæl i Hovedstaden, medens Sylland maa nøjes med 2, Fyen og Sjælland hver med 1. Sammenholdes dette faktisk tilstedeværende Forhold med de saa højlydte københavnske Klager, synes disse tilstrækkelig karakteriserede, og det vil indses, at intet andet Sted i hele Riget kan haabe at se sine Interesser i tilsvarende Grad varetagne i den danske Rigsdag.

Foranstaaende var skrevet og delvis afleveret til Trykning, forinden Fler-tallets Betænkning kom Mindretallet i Hænde, og det har været i nogen Tvivl om, hvorvidt det, efter at have gjort sig bekendt med denne, ikke burde omarbejde sin, idet Fler-tallets udførlige historiske Fremstilling er saa anerkendelsesværdig objektiv, at store Partier af Mindretallets Udvikling uden Skade kunde udgaa, da denne — om end under en anden Form — i Hovedsagen findes fuldtud samstemmende gengivet i Fler-tallets Fremstilling af Sagens tidligere Gang. Da Fler-tallet imidlertid ønsker Betænkningen snarest afgiven, har Mindretallet givet Afkald paa en Omarbejdelse, der vilde virke forsinkende, og det, saameget hellere, som det ikke ganske savner sin Interesse, at saa vel Fler-tallet som Mindretallet igennem sine formelt forskellige Fremstillinger paa et Hovedpunkt naa til det samme Resultat, det nemlig: at lige fra Grundlovens Tilblivelse har som Regel — en Regel, der som alle har sine bekræftende Undtagelser — en næsten endeløs Række af fremragende

Politikere fortolket Grundlovens § 32 saaledes, at det fra første Færd forudsatte Antal af Folketingets Medlemmer maatte betragtes som et fast Tal, medens det sammesteds angivne Forholdstal maatte være et flydende — voksende eller synkende med Folkemængdens Til- og Af-tagen. Og det er ikke blot de rent teoretiske Fortolkninger, der gaa i den Retning, men ogsaa alle hidtidige faktiske Afgørelser:

Grundlovsudkastet foreslog Forholdstallet 12,000.

Grundloven af 1849 fastslog det til 14,000, og

Grundloven af 1866 forhøjede det til 16,000.

Folketingsudvalgets Højremindretal foreslog i 1890—91 Tallet forhøjet til 22,000 eventuelt til 25,000.

Ved Siden af denne Opfattelse af Grundlovens § 32, der bl. a. støttes af Navne som: P. D. Brun, Madvig, Lehmann, S. A. Hansen og Berg, løber jævnsides den Betragtning, at hvis man af Hensyn til den ulige Befolkningsstilvækst i de enkelte Kredse, og nogle af disses deraf følgende abnorme Størrelse ikke fandt det forsvareligt at blive staaende ved den bestaaende Kredsinddeling, saa var der kun en legal Udvej: en Grundlovsændring, ligesom en Dagsorden, der fastslog denne Betragtning i meget bestemte Udtryk, vedtoges i Folketinget med 52 imod 37 i Samlingen 1871—72.

Mindretallets Opfattelse falder ganske sammen hermed; det kan ikke gaa med til en Forøgelse af Valgkredsene undtagen igennem en Grundlovsændring, og det stiller derfor Forslag til en Dagsorden af tilnærmelsesvis samme Indhold som den af Folketinget i sin Tid vedtagne, idet dog en Passus, der aabner en let og nær Udvej til at raade Bod paa den saa ulige Størrelse af de københavnske Kredse, vil blive indflettet. Mindretallet erkender nemlig, at det er et aldeles abnormt Forhold, naar der i København